Màrtirs

Per PepMaria el dv., 30/11/2018 - 15:50

Aquest mes de novembre m'he sentit interpel·lat per la qüestió del martiri. En primer lloc, el 15 de novembre un company jesuïta nascut a Kènia, en Victor-Luke Ohdiambo, va ser assassinat a Sudan del Sud. Hi dirigia una escola i va voler quedar-se a la zona malgrat la violència de diversos grups ètnics, esperonada per la venda il·legal d'armes lleugeres per part d'empreses occidentals i asiàtiques. En segon lloc, l'endemà dia 16 van complir-se 29 anys de l'assassinat al campus de la Universitat Centreamericana (UCA) de San Salvador de sis jesuïtes i dues dones, en plena guerra civil salvadorenya. En tercer lloc, el 19 de novembre vam escoltar a ESADE el testimoni del vice-rector de la Universitat Centreamericana de Managua sobre la situació de Nicaragua: el president Daniel Ortega (antic revolucionari socialista) s'ha convertit en un tirà, líder d'un règim horrible que ha assassinat des del mes d'abril més de 300 manifestants pacífics; i té més d'un miler de presos polítics a les presons, on són torturats. El rector de la UCA, José Idiáquez, també company jesuïta, està amenaçat de mort.

Aquests testimonis em fan preguntar què estic fent jo des de la meva situació vital actual. De fet, visc més aviat allunyat de països on la dignitat humana és menyspreada i on l'evangeli convida a un compromís que toca (per dins o per fora) el martiri.

Doncs bé, m'ha ajudat a reflexionar unes paraules de Lluís Duch, monjo de Montserrat i antropòleg, mort el 10 de novembre d'enguany. Diu Duch que a les societats desenvolupades actuals es transmeten molts missatges, però els receptors no se'ls creuen perquè no confien en els emissors. I això porta a la fractura dels vincles socials (polítics, religiosos, sindicals, escolars, esportius, etc.) i a l'aïllament de les persones. Segons Duch, només pot enviar missatges creïbles que restaurin els vincles socials la persona que és testimoni: "aquella persona que amb la veracitat de la seva vida posa de manifest la veritat del que diu" (Stanislas Breton, jesuïta). Dit altrament: qui viu quelcom ("veracitat de la vida") i ho diu, comunica autènticament ("posa de manifest la veritat del que diu"). Aquesta persona és testimoni, genera vincles socials, fa comunitat, ens rescata de l'aïllament.

Ara bé: què tenen a veure els màrtirs africans o centre-americans i els testimonis dels nostres països desenvolupats? Doncs que "testimoni" en grec es diu "màrtir". I per tant, que en Victor-Luke, els màrtirs del Salvador, els qui lluiten contra la tirania a Nicaragua: tots han donat la vida o l'estan donant perquè han volgut mantenir la coherència entre el que viuen (veracitat) i el que diuen (veritat)... en contextos molt adversos.

Atenció, però, al grau de maduresa dels qui desitgen el martiri. Diu un psiquiatre: "L'empremta de l'home immadur és que vol morir noblement per una causa; mentre que l'empremta de l'home madur és que vol viure humilment per una causa." (Wilhelm Stekel: citat a . J. D. Salinger El vigilant en el camp de sègol capítol 24). Tal vegada, doncs, els qui moren en atemptats suïcides no són màrtirs-testimonis que ens treuen de l'aïllament i fan comunitat. Tal vegada en Victor-Luke i els qui moren per la dignitat de la persona i per fer comunitat han estat "vivint humilment per una causa", i aquesta maduresa els ha portat a morir humilment- no pas noblement o espectacularment.

En aquest sentit, en Lluís Espinal, un jesuïta català assassinat a La Paz el 22 de març de 1980 té una pregària ("Gastar la vida") on diu: "la vida es dóna senzillament, sense publicitat, com l'aigua de la vessant, com la mare dona el pit al seu infant, com la suor humil del pagès".

Mantenir la coherència entre la vida (veracitat) i la paraula (veritat) senzillament, sense publicitat, humilment, construint comunitat en contextos adversos: potser això és finalment el martiri- testimoni.

.....

· "No esdevenim savis només parlant molt. Aquell que és pacífic, lliure de l'odi i de la por (i que no fa por als altres), és anomenat una persona sàvia" (258). "Si una persona és gelosa, avara i mentidera, no és a través de les meres paraules, l'aspecte i la bellesa com esdevindrà una persona de bona voluntat" (262). Dhammapada

· "Si repartís tots els meus béns als pobres, fins i tot si em vengués a mi mateix per esclau i tingués així un motiu de glòria, però no estimés, de res no em serviria." (1ª carta de Pau als Corintis 13, 3)

· Donar veu als meus valors no consisteix en "aixecar-se [en una reunió] i fer una breu proclama apassionada contra la injustícia o les pràctiques corruptes" sinó, per exemple, "fer una pregunta ben formulada que permeti la gent de pensar una situació [un problema] d'una manera nova." Mary Gentile Dar voz a los valores

.....

· Què hi ha en la meva vida quotidiana (opcions de consum, laborals, de lleure) que està ajudant a fer un món més just i humà?

· Quines diferències observo entre la vida que porto (veracitat) i les paraules que pronuncio (veritat)?

· Quin tipus d'ajut puc donar a gent que viuen en països marcats per la pobresa i l'opressió?